

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის „კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნა

ძირითადი ინფორმაცია

სტრატეგიული დოკუმენტის სახელწოდება: კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის პროექტი;

დამგეგმავი ორგანო: ხულოს მუნიციპალიტეტის მერია;

სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების არეალი: ხულოს მუნიციპალიტეტი, კურორტ „გოდერძის“ მომიჯნავე ტერიტორია;

2021 წლის 2 აგვისტოს, ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის „კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის წინასაპროექტო კვლევა და განვითარების კონცეფცია და სკოპინგის განცხადება.

2021 წლის 23 მარტს, ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა „კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის“ პროექტი და სკრინინგის განცხადება. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 23 აპრილის №2-521 ბრძანებით, აღნიშნული გეგმა დაექვემდებარა სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას.

სტრატეგიული დოკუმენტის სკოპინგის ანგარიში და განცხადება, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად, 2021 წლის 5 აგვისტოს განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე (იხ. ელ. ბმული <https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/33109>) და ხულოს მუნიციპალიტეტის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და მუნიციპალიტეტის მერიის ოფიციალურ ვებგვერდზე.

დოკუმენტში მოცემულია სტრატეგიული დოკუმენტის შესახებ ინფორმაცია, მომზადების საფუძველი და მიზნები, განხორციელების არეალი, სქემატური გეგმა და მის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობები.

კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის წინასაპროექტო კვლევისა და განვითარების კონცეფციის პროექტის მთავარი მიზანია

კურორტ გოდერძის მიმდებარედ შეიქმნას ახალი სივრცე სხვადასხვა ფუნქციური ზონებითა და სხვადასხვა დანიშნულების ინფრასტრუქტურით. შემოთავაზებული კონცეფციის მიხედვით, განვითარება ხელს შეუწყობს ტერიტორიის სწორ დაგეგმარებასა და კურორტ გოდერძიზე მეტი დამსვენებლის მოზიდვას.

სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების არეალი მდებარეობს ხულოს მუნიციპალიტეტში, კურორტ „გოდერძის“ მომიჯნავე ტერიტორიაზე. ტერიტორია განლაგებულია არსიანისა და მესხეთის ქედების კალთებზე, ზღვის დონიდან 400–3007 მეტრის სიმაღლეზე. საპროექტო ტერიტორიის საერთო ფართობია 114.8 ჰა, რომელიც არ არის განაშენიანებული და დასერილია მცირე მდინარეებით, რომლებიც სოფელ დანისპარაულთან მდინარე აჭარისწყალს ერთვის.

ზემოქმედებისადმი დაქვემდებარებული ტერიტორიიდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტს წარმოადგენს სოფელი დანისპარაული. საპროექტო არეალი ხულოდან დაშორებულია 25 კმ-ით, ხოლო ქალაქი ბათუმიდან 106 კმ-ით. ამასთან, საპროექტო ტერიტორიას კვეთს შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზა (ბათუმი-ახალციხე).

„კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის“ განვითარების კონცეფცია შედგება ქალაქმშენებლობითი და არქიტექტურული-მოცულობითი გადაწყვეტისგან.

ქალაქმშენებლობითი გადაწყვეტის მიხედვით კურორტის განვითარება დაგეგმილია ბათუმი-ახალციხის გზის ორივე მხარეს, კერძოდ, გზის აღმოსავლეთ მხარეს არსებულ ტერიტორიაზე განთავსდება საზოგადოებრივი სივრცეები, ხოლო დასავლეთ მხარეს არსებულ ტერიტორიაზე საცხოვრებელი უბნები.

პროექტის მიხედვით, გზის აღმოსავლეთ მხარეს არსებულ ტერიტორიაზე დაგეგმილია სასტუმრო კომპლექსის (ამაღლებული ტერიტორიაზე პანორამული ხედი), საზაფხულო ბანაკისა და სპორტული ცენტრის განთავსება. გზის დასავლეთ მხარეს (გზიდან მოშორებით) დაგეგმილია სამი ურთიერთდაკავშირებული დაბალსართულიანი განაშენიანების განვითარება, შიდაკვარტალური რეკრეაციებითა და ცენტრალური გზიდან კვარტლებში ორი დამოუკიდებელი შესასვლელით.

საპროექტო ტერიტორიაზე გამოყოფილია ბიატლონის არენის, სასროლეეთისა და საჯარიმო წრისთვის გამოსაყენებელი არეალი. ასევე, მოცემულია კურორტ გოდერძის ძირითად ნაწილთან დასაკავშირებლად დაგეგმილი საბაგრო გზის მოწყობის სავარაუდო ტერიტორია.

არქიტექტურულ-მოცულობითი გადაწყვეტის მიხედვით, საცხოვრებელი ზონები დაგეგმილია ოთხი ტიპის განაშენიანებით:

1. **სააგარაკე საცხოვრებელი ზონა** - წარმოდგენილი იქნება ინდივიდუალური საცხოვრებელი კოტეჯების სახით, რომელთა სიმაღლე არ უნდა აღემატებოდეს 2 სართულს მანსარდული ან ნახევრადმანსარდული სართულის ჩათვლით.

2. **დაბალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა** - აღნიშნულ ზონაში შესაძლებელია ერთიანი სისტემაში მოქცეული მცირე საოჯახო სასტუმროების ან ინდივიდუალური საცხოვრებელი ბლოკირებული სახლების მშენებლობა, რომელთა სიმადლე არ უნდა აღემატებოდეს 3 სართულს მანსარდული ან ნახევრადმანსარდული სართულის ჩათვლით.

3. **საშუალო ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა** - აღნიშნულ ზონაში შესაძლებელია ცალკე მდგომი მრავალბინიანი ან საოჯახო სასტუმროს მშენებლობა, რომელთა სიმადლე არ უნდა აღემატებოდეს 5 სართულს მანსარდული ან ნახევრადმანსარდული სართულის ჩათვლით.

4. **მაღალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა** - აღნიშნულ ზონაში დაგეგმილი სასტუმროების მშენებლობა, მიზანშეწონილია განხორციელდეს ჩამოყალიბებული რელიეფის გათვალისწინებით - ტერასულად, რომლის სართულების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 6 სართულს მანსარდული ან ნახევრადმანსარდული სართულის ჩათვლით.

დოკუმენტით გათვალისწინებული ტერიტორიის განაშენიანების წინასწარი ტექნიკური მახასიათებლები შემდეგნაირია:

- სააგარაკე საცხოვრებელი ზონა სზ-1 - 7,70 ჰა;
- დაბალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა სზ-2 - 1,84 ჰა;
- საშუალო ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა სზ-3 - 2,68 ჰა;
- მაღალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა სზ-4 - 0,83 ჰა;
- შიდაკვარტალური რეკრეაცია - 9,07 ჰა;
- სპორტული ზონა - 1,82 ჰა;
- სპორტული ზონა (ბიატლონი) - 2,02 ჰა;
- საზაფხულო ბანაკის ზონა - 3,63 ჰა;
- საერთო სარგებლობის ავტოსადგომები - 1,02 ჰა;
- საპროექტო შიდაკვარტალური საავტომობილო გზები - 3,28 კმ;
- სარეზერვო ტერიტორიების გამოყენების მიახლოებითი პოტენციალი - 3,0 ჰა

სკოპინგის განცხადება მოიცავს ზოგად ინფორმაციას დოკუმენტის განხორციელების არეალის ატმოსფერული ჰაერის ტემპერატურის, ატმოსფერული ნალექის, თოვლის საფარის, ქარის სიჩქარის და მიმართულების, საკვლევი რაიონის გეოლოგიურ-ჰიდროგეოლოგიური დახასიათების შესახებ.

დოკუმენტის მიხედვით, ხულოს მუნიციპალიტეტის მრავალ სოფელში, ყოველწლიურად, უხვ ნალექებს, თოვლის დნობასა და ამინდის გაუარესებას ხშირად ახლავს მეწყერული პროცესების გააქტიურება. ასევე, მოცემულია აჭარის რეგიონში სტიქიური გეოლოგიური პროცესების საშიშროების ზონაში არსებული დასახლებული პუნქტების ილუსტრაცია, რომლის მიხედვითაც, საკვლევ არეალზე ასახულია სხვადასხვა ბუნებრივი კატასტროფების აქტივობა.

დოკუმენტის თანახმად, აჭარის რეგიონში გრავიტაციული პროცესებით (ჩამოქცევა, მეწყერი, ჩამოშლა) დაზიანებული ფართობების უმეტესობა გამოყენებულია სასოფლო-

სამეურნეო სავარგულეზად, რაც დიდ ზეგავლენას ახდენს მეწყრული პროცესების აქტივიზაციაზე. სასოფლო გზების გასწვრივ არ არის გაყვანილი სადრენაჟო არხები. შედეგად, ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ღვარცოფული ნაკადები მიედინებიან უსისტემოდ და ხელს უწყობენ გეოლოგიური პროცესების აქტივიზაციას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ხულოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიების უსისტემო ათვისებამ გამოიწვია მრავალსპექტრიანი ბუნებრივი ლანდშაფტის ძლიერი ანთროპოგენიზაცია, რამაც გეოლოგიურ გარემოში გამოიწვია შეუქცევადი რღვევა, ცვლილებები და სტიქიური პროცესების დიდი სიმძლიერით წარმოქმნა-აქტივიზაცია. დოკუმენტში ასევე მოცემულია ცხრილი, რომელიც ასახავს საკვლევი არეალის მახლობლად მდებარე დასახლებული პუნქტების - სოფელ დანისპარაულისა და სოფელ რიყეთის ტერიტორიაზე გააქტიურებული საშიში გეოლოგიური პროცესების შესახებ ინფორმაციას.

დოკუმენტის მიხედვით, საკვლევი არეალისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიების ფაუნა, ფლორასთან შედარებით მეტად მრავალფეროვანია, განსაკუთრებით ორნითოფაუნის კუთხით. აჭარის რეგიონში გვხვდება, საქართველოს წითელი ნუსხით, IUCN-ით, ბერნის და ბონის კონვენციებით დაცული, ასევე ენდემური და იშვიათი სახეობები. დოკუმენტში აღწერილია ხულოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გავრცელებული ტყეების სარტყლები და მათი დომინანტი სახეობები. საპროექტო ტერიტორიაზე ხეები ძირითადად მცირე ხეების გასწვრივ არის თავმოყრილი. ასევე, დოკუმენტში აღწერილია საკვლევ არეალზე გავრცელებული მერქნიანი მცენარეების სახეობები.

სტრატეგიული დოკუმენტის მიხედვით, ლიტერატურული წყაროების მეშვეობითა და საველე კვლევის შესაბამისად საკვლევ ტერიტორიაზე და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე ხელფრთიანთა 15 სახეობა, ძუძუმწოვრების 36, ფრინველების 112, ქვეწარმავლების 6, ამფიბიების 7, მოლუსკების და სხვადასხვა სახის უხერხემლოების 1,500-ზე მეტი სახეობაა გავრცელებული.

საპროექტო ტერიტორიის სამხრეთით, დაახლოებით 7 კილომეტრის დაშორებით, მდებარეობს ფრინველთა სპეციალური დაცული ტერიტორია (SPA) სახელწოდებით „შავშეთი“, ხოლო სამხრეთ-აღმოსავლეთით, დაახლოებით 3 კილომეტრის დაშორებით, მდებარეობს ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი ადგილი (IBA) „შავშეთის ქედის“ სახელწოდებით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო არეალის ნაწილი კვეთს ზურმუხტის ქსელის შეთავაზებულ საიტს - „გოდერძი GE0000026“. თუმცა, 2020 წელს სამინისტროს მიერ განხორციელდა აღნიშნული საიტის საზღვრების კორექტირება. დღევანდელი მონაცემებით, საპროექტო არეალი „გოდერძის“ საიტიდან დაშორებულია დაახლოებით 900 მეტრით. ტერიტორიაზე გავრცელებულია ევროპის ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციით დაცული სახეობები და ჰაბიტატები. აღნიშნული მანძილისა და დოკუმენტით განსაზღვრული ღონისძიებების გათვალისწინებით მოსალოდნელია ზემოქმედება „გოდერძის“ საიტზე.

სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების არეალი კვეთს გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლს. წარმოდგენილ დოკუმენტში საუბარია აღნიშნული ბუნების ძეგლის მნიშვნელობაზე, თუმცა არ არის იდენტიფიცირებული ის ქმედებები (საქმიანობების), რაც დაგეგმილია ბუნების ძეგლის გადაფარვის ადგილას ან უშუალოდ მის მიმდებარედ.

სკოპინგის ანგარიშში, სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოსთან დაკავშირებით, ცხრილის სახით მოცემულია ხულოს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის განაწილება არსებული თემების მიხედვით, ასევე, მოცემულია ინფორმაცია სკოლების, საბავშვო ბაღების, ადმინისტრაციული შენობების, საავადმყოფოების, ამბულატორიების, მაღაზიების, სამლოცველოებისა და სხვადასხვა დაწესებულებების რაოდენობრივი განაწილების შესახებ. ცხრილების სახითაა წარმოდგენილი ინფორმაცია მეურნეობების, მცენარეული კულტურების და მიწების შესახებ თემებისა და სოფლების მიხედვით.

სკოპინგის განცხადებაში ცალკე თავი ეთმობა კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის წინასაპროექტო კვლევისა და განვითარების კონცეფციის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებისას ალტერნატივების განხილვის მეთოდებს. ალტერნატივების განხილვა დაგეგმილია სტრატეგიული, გეგმარებისა და კონკრეტული საქმიანობების დონეზე. ალტერნატიული ვარიანტების განხილვა/შეფასებისას განხორციელდება დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა და მათი მოსაზრებების გათვალისწინება.

დოკუმენტში წარმოდგენილია ინდიკატორები, რომელთა მეშვეობითაც შესრულებული იქნება სტრატეგიული ალტერნატივების სივრცითი ანალიზი, ხოლო ინდიკატორული შეფასების რანჟირება იწარმოებს სკოპინგის ანგარიშში მოცემული მატრიცის ფორმატის მიხედვით.

გეგმარებითი ალტერნატივების შერჩევისას შემოთავაზებულ ალტერნატივებთან ერთად განხილული იქნება ნულოვანი ალტერნატივა (გეგმარების გარეშე). ალტერნატივის შერჩევა მოხდება გარემოს კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ფაქტორის ხარისხის გათვალისწინებით. თითოეული განხილული ალტერნატივის სხვადასხვა გარემოსდაცვით პარამეტრებზე ზემოქმედების ხარისხობრივი ანალიზი განხორციელდება დოკუმენტში მოცემული ცხრილების მიხედვით.

კონკრეტული საქმიანობის ალტერნატივების (მათ შორის ნულოვანი ალტერნატივები) შეფასება მოხდება მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მქონე საქმიანობებისთვის. ალტერნატივების შერჩევისას ყურადღება გამახვილდება თითოეული ალტერნატივის გარემოს რეცეპტორებზე შესაძლო ზემოქმედების ხარისხის გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტით გათვალისწინებული ხედვების განხორციელებამ გარემოს კომპონენტებზე შესაძლოა იქონიოს როგორც პირდაპირ, ასევე არაპირდაპირი ზემოქმედება. მოსალოდნელი ზემოქმედება შესაძლოა იყოს დადებითიც და უარყოფითიც. უარყოფითი ზემოქმედების ხარისხი დამოკიდებული იქნება განვითარების ხედვების სპეციფიკაზე, მისი განხორციელების ხანგრძლივობასა და

გარემოს კომპონენტების მგრძობელობის ხარისხზე. დოკუმენტში ცხრილის სახით მოცემულია კონცეფციის განხორციელებით გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე გამოწვეული შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების მასშტაბი.

დოკუმენტის თანახმად, დაგეგმილი საქმიანობების განხორციელება გამოიწვევს შემდეგი სახის ზემოქმედებას:

- ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის ნაწილაკებისა და მავნე ნივთიერებების ემისიების გაფრქვევა;
- ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელება;
- დაბინძურებული ჩამდინარე წყლებით დაბინძურება;
- ნარჩენებით დაბინძურება;
- ავარიული დაღვრებით გამოწვეული უარყოფითი ზემოქმედება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უარყოფითი ზეგავლენა მოსალოდნელია შემდეგ რეცეპტორებზე:

- ატმოსფერული ჰაერი;
- ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლები;
- ნიადაგი და გრუნტი;
- ბიოლოგიური გარემო;
- სოციალური გარემო.

შემოთავაზებული კონცეფციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მოეწყობა მაღალი, საშუალო და დაბალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონები საერთო ფართობით - 5.35 ჰექტარი. საცხოვრებელ ზონებში შესაძლებელია მოეწყოს ინდივიდუალური საცხოვრებელი კოტეჯები, მცირე საოჯახო სასტუმროები, ინდივიდუალური საცხოვრებელი ბლოკირებული სახლები, ცალკე მდგომი მრავალბინიანი საცხოვრისები და სასტუმროები (არაუმეტეს 6 სართულისა).

დოკუმენტის მიხედვით, სხვადასხვა ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონების განვითარება გულისხმობს ახალი ინფრასტრუქტურის (საცხოვრისები, სასტუმროები) მოწყობას. ვინაიდან საპროექტო ტერიტორიის უმეტესი ნაწილი აუთვისებელია და წარმოდგენილია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენით, ინფრასტრუქტურის მოწყობისას განსახორციელებელი მიწის სამუშაოები ნიადაგსა და გრუნტზე პირდაპირ ზემოქმედება იქონიებს. ამასთან, ახალი საცხოვრისების და სასტუმროების მშენებლობა გამოიწვევს ვიბრაციას, ხმაურს, მტვრისა და მავნე ნივთიერებების გავრცელებას.

ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პერიოდში მტვრისა და ხმაურის გავრცელება უარყოფით ზემოქმედებას მოახდენს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ ბიომრავალფეროვნებაზე. ხმაურმა და მტვერმა შესაძლოა გამოიწვიოს არსებული ფაუნისტური სახეობების დროებითი შეშფოთება.

დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ საცხოვრებელი ზონების მოწყობამ ასევე შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე. არასწორად წარმართულმა სამშენებლო სამუშაოებმა, ნარჩენების არასათანადო მართვამ და ავარიულმა დაღვრებმა შესაძლოა დააზიანდოს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ზედაპირული და გრუნტის წყლები. უარყოფითი ზემოქმედების შესამცირებლად შემოთავაზებულია პროექტის განხორციელების ეტაპზე გარემოს დაცვასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ნორმების გათვალისწინება. თუმცა, დოკუმენტში არ არის განხილული ბათუმი-ახალციხის გზის აღმოსავლეთ მხარეს დაგეგმილი სასტუმრო კომპლექსის (ამაღლებული ტერიტორიაზე პანორამული ხედით) აშენებით გამოწვეულ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია.

სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე, 9.07 ჰექტარ ფართობზე, გათვალისწინებულია შიდაკვარტალური რეკრეაციული ტერიტორიების მოწყობა. დოკუმენტის თანახმად, რეკრეაციული სივრცეების მოწყობის სამუშაოებს შესაძლოა ნიადაგსა და გრუნტზე უარყოფითი ზემოქმედება ჰქონდეს, ამასთან, აღნიშნული ზემოქმედება არ იქნება მასშტაბური და ხანგრძლივი.

კონცეფციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის აღმოსავლეთ ნაწილში, 1,82 ჰექტარ ფართობზე, გათვალისწინებულია სპორტული ზონის მოწყობა სპორტული შენობა-ნაგებობითა და საპარკინგე სივრცით.

სპორტული ზონის მოსაწყობად შერჩეული სივრცე ახლოსაა საპროექტო არეალზე არსებულ ერთ-ერთ მცირე მდინარესთან. შესაბამისად, აღნიშნული საქმიანობის განხორციელებას (ასევე არასწორად წარმართულ სამშენებლო სამუშაოებს, ნარჩენების არასათანადო მართვასა და ავარიულ დაღვრებს) პირდაპირი ზეგავლენა ექნება ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე. სპორტული ზონის მოწყობა დაკავშირებულია მიწის სამუშაოებთან, რაც პირდაპირ ზემოქმედებას იქონიებს ნიადაგსა და გრუნტზე. დოკუმენტის თანახმად, სპორტული ზონისთვის შერჩეულ ტერიტორიაზე, ამჟამად განთავსებულია ქვიშა-ხრემის სამსხვრევ-დამახარისხებელი საწარმო, რის გამოც აღნიშნულ ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა ფაქტობრივად არაა წარმოდგენილი. საწარმო ასევე მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს ხმაურის გავრცელების თვალსაზრისით.

სპორტული ზონის მოწყობა დაკავშირებული იქნება ხმაურის, დამაბინძურებელი ნივთიერებების და ვიბრაციის გავრცელებასთან, რაც დაკავშირებული იქნება ფაუნაზე უარყოფითი ზემოქმედების რისკებთან.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სპორტული ზონისთვის შერჩეულ ტერიტორიაზე ანთროპოგენური ზემოქმედება მკვეთრადაა გამოხატული, ხოლო აღნიშნული ხედვის განხორციელება შედარებით დადებით ზეგავლენას იქონიებს ტერიტორიაზე, ვიდრე უარყოფითს.

საპროექტო კონცეფცია ითვალისწინებს სპორტული ზონის - ბიატლონის მოწყობას, რაც არ ითვალისწინებს რთული ინფრასტრუქტურული სამუშაოების განხორციელებას. თუმცა, შესაბამისი ტრასის (ბილიკის) მოწყობად საჭირო იქნება მიწის სამუშაოების განხორციელება, რაც გამოიწვევს პირდაპირ ზემოქმედებას ნიადაგსა და გრუნტზე.

უარყოფითი ზემოქმედება ასევე მოსალოდნელია მცენარეულ საფარზე, რადგან საპროექტო ტრასა (ბილიკი) კვეთს მერქნიანი მცენარეული საფარის ნაწილს. შესაბამისად, ტრასის (ბილიკის) მოსაწყობად საჭირო გახდება გარკვეული რაოდენობის ხეების მოჭრა.

საზაფხულო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილია საპროექტო ტერიტორიის ჩრდილოეთ ნაწილში, სადაც ძირითადად მცირე ზომის კოტეჯები მოეწყობა. მიწის სამუშაოების წარმოებიდან გამომდინარე, ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები პირდაპირ ზემოქმედებას იქონიებს ნიადაგზე, გრუნტსა და ბიომრავალფეროვნებაზე (ფაუნის დროებითი შეშფოთება).

ბანაკის მოწყობის პერიოდში ასევე მოსალოდნელია ზედაპირულ წყლებზე უარყოფითი ზემოქმედება, რადგან შერჩეული ტერიტორიის სამხრეთ-აღმოსავლეთით და ჩრდილო-დასავლეთით წარმოდგენილია მცირე ზომის მდინარეები.

საპროექტო ტერიტორიაზე, თითქმის ყველა ზონისთვის, გათვალისწინებულია საერთო სარგებლობის ავტოსადგომების მოწყობა. ავტოსადგომების მოწყობით მოსალოდნელია პირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა როგორც ნიადაგსა და გრუნტზე, ასევე ადგილობრივ ბიომრავალფეროვნებაზე. ავტოსადგომების მოწყობის პერიოდში ასევე მოსალოდნელია დამაბინძურებელი ნივთიერებების, ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება. თუმცა, მოსალოდნელი ზემოქმედება არ იქნება მაღალი მნიშვნელობის, რადგან დაგეგმილი სამუშაოები არ იქნება მასშტაბური და ხანგრძლივი.

კონცეფციის მიხედვით საპროექტო ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია შიდაკვარტალური საავტომობილო გზების მოწყობა, რაც გამოიწვევს პირდაპირ ზემოქმედებას ნიადაგსა და გრუნტზე, ასევე მოსალოდნელია სხვადასხვა დამაბინძურებლის, ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკა-დანადგარებიდან. დოკუმენტის თანახმად, გზების სამუშაო მასშტაბიდან გამომდინარე სამშენებლო სამუშაოები არ იქონიებს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას გარემოს კომპონენტებზე, ამავდროულად, სამუშაოთა წარმოება არ იქნება ხანგრძლივი პერიოდის.

საპროექტო ტერიტორიაზე ასევე გათვალისწინებულია საბაგიროს მოწყობა, რომელიც დაკავშირებული იქნება კურორტ „გოდერძის“ ცენტრალურ ნაწილთან. საბაგიროს მოწყობა, დოკუმენტის მიხედვით, გარემოზე მნიშვნელოვან ზემოქმედებას არ გამოიწვევს, რადგანაც ნიადაგსა და გრუნტზე ზემოქმედებას გავლენა ექნება უშუალოდ საბაგიროს ინფრასტრუქტურის განთავსების ტერიტორიაზე ექნება. ასევე მოსალოდნელია ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება მცირე პერიოდით.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია პროექტის მომდევნო ეტაპისთვის, გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეფასებისთვის, სხვადასხვა ტიპის საბაზისო კვლევების განხორციელების საჭიროება, რომელთა საშუალებით გამოვლინდება უარყოფითი ზემოქმედების მასშტაბები და ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

დოკუმენტის თანახმად, ჩასატარებელი საბაზისო კვლევებს წარმოადგენს გეოდინამიური პროცესების შესწავლა, საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა, ნიადაგის ხარისხის კვლევა. აღნიშნული კვლევები განხილულია შემდეგი საქმიანობებისთვის: სხვადასხვა ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონები, შიდაკვარტალური რეკრეაცია, სპორტული ზონა - ბიატლონი, საზაფხულო ბანაკი, საერთო სარგებლობის ავტოსადგომი, შიდაკვარტალური საავტომობილო გზები, საბაგიროს მოწყობა. ამასთან, აღნიშნულია სხვა დამატებითი კვლევების აუცილებლობა უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე შემცირებისთვის, რათა ჩატარებული კვლევის შედეგების საშუალებით მოხდეს შემარბილებელი და კომპენსირებისათვის საჭირო ღონისძიებათა ერთობლიობის ზუსტი განსაზღვრა შემდეგი რეცეპტორებისთვის:

- ატმოსფერული ჰაერი;
- ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლები;
- ნიადაგი და გრუნტი
- ბიოლოგიური გარემო;

კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის სგშ-ის სკოპინგის განცხადება და თანდართული დოკუმენტაცია განხილვის მიზნით გაეგზავნა საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს, სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს, სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსა და სსიპ ტურიზმის ეროვნულ სააგენტოს.

საზოგადოების მხრიდან სტრატეგიული დოკუმენტის თაობაზე შენიშვნები და მოსაზრებები სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა შავი ზღვის ეკო აკადემიის (BSEA), მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის, ბათუმის ბოტანიკური, ბათუმის ბოტანიკური ბაღის გოდერძის ალპური ბაღის, გარემოსდაცვითი ასოციაცია ფსოვის, შპს ჯეოგრაფიკ თრეველ ჯორჯიას, შპს ეკო ტურსი ჯორჯიას, შპს ეკო ფილმის, კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ქსელის, ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) წარმომადგენელი კავკასიაში და საქართველოს ბოტანიკური საზოგადოების წარმომადგენლების ერთობლივი წერილით. წერილის ავტორთა მიერ შემოთავაზებულია მათი მონაწილეობა ექსპერტიზაში, ჩართულობა და მონაწილეობა მომავალ განხილვებში, კონსტრუქციული დიალოგის რეჟიმის ჩამოყალიბება გოდერძის განვითარების შემდეგი ეტაპის დაწყებამდე. ამასთან წარმოადგინეს შენიშვნები და მოსაზრებები, რომელთა მიხედვითაც დაგეგმილ ინფრასტრუქტურულ პროექტებს ბიომრავალფეროვნებაზე უფრო მეტი ზეგავლენა ექნება, ვიდრე სკოპინგის ანგარიშშია აღწერილი. არგუმენტად მოტანილია კურორტ გოდერძის განვითარების პირველი ფაზა, როცა 2017-2020 წლებში განხორციელებული

მშენებლობების გამო ადგილობრივი ენდემური სახეობების (ქიქოძის ტირიფი - *Salix Kikodseae* Goerz, აჭარული ანგელოზა - *Angelica adzharica* Pimenov და იმერული ხეჭრელი - *Rhamnus imeretina* Booth, Petz. & Kirchn) გავრცელების ზოგიერთი არეალი განადგურდა. გოდერძის ალპურ ბოტანიკურ ბარში ქიქოძის ტირიფის რამდენიმე ეგზემპლარის კონსერვაციის მაგალითზე შემოთავაზებულია ალპურ ბოტანიკურ ბაღთან წინასწარი თანამშრომლობის იდეა, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს უარყოფით გავლენას.

წარმოდგენილ წერილში ხაზგასმულია გოდერძის უღელტეხილისთვის დამახასიათებელი არქიტექტურის (ხის სახლები) ესთეტიური და კულტურული მნიშვნელობა. წერილის ავტორთა მოსაზრებით საპროექტო ტერიტორიის განვითარება ჰარმონიაში უნდა მოდიოდეს არსებულ არქიტექტურასთან.

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლით დადგენილ ინფორმაციას;
2. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის განცხადებაში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია;
3. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტისთვის საკვანძო გარემოსდაცვითი საკითხები და სგშ-ის პროცესში შესწავლილი ზემოქმედებები;
4. სგშ-ის ანგარიშში უნდა შეფასდეს გეგმის სხვადასხვა სექტორულ და მულტისექტორულ სტრატეგიულ დოკუმენტებთან კავშირი;
5. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს განაშენიანების დეტალური გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების საანგარიშო პერიოდი, მათ შორის გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის დანართებით გათვალისწინებული იმ საქმიანობების ვადების მითითებით, რომელთა განხორციელებაც იგეგმება სტრატეგიული დოკუმენტის ფარგლებში;
6. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის შესახებ ინფორმაცია, თარიღების, განხილული საკითხებისა და სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადების პროცესში მიღებული შენიშვნების გათვალისწინების შესახებ, მათ შორის გარემოსდაცვით ორგანიზაციებთან, გოდერძის ალპურ ბოტანიკურ ბაღთან და სხვა დაინტერესებულ საზოგადოებასთან კონსულტაციის შედეგები.
7. სგშ-ის ანგარიშში აისახოს ლანდშაფტის მნიშვნელოვანი ან დამახასიათებელი თვისებების კონსერვაციისა და შენარჩუნების საკითხები, მათ შორის ტერიტორიის სამომავლო განვითარების ადაპტირება არსებულ ბუნებრივ და სახეცვლილ ლანდშაფტთან, უხეში ჩარევის გარეშე, ხოლო საპროექტო გადაწყვეტებმა მიმდებარე ტერიტორიებზე არსებულ დამახასიათებელ განაშენიანებას არ დაუკარგოს იერსახე.

განხილულ იქნეს საპროექტო ტერიტორიაზე თითოეული ზონისთვის ზოგადი, საერთო კონცეფციის (ერთიანი იერსახე) საკითხი და თითოეული ზონისთვის განსაზღვრულ იქნეს არქიტექტურული კონცეფცია (მათ შორის შენობა-ნაგებობების სამშენებლო მასალები, ფორმები, ფერები, ზომები).

8. **სგშ-ის ანგარიშში** დეტალურად უნდა იყოს აღწერილი საპროექტო ტერიტორიაზე წყალმომარაგებისა და ასევე ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები;
9. **სგშ-ის ანგარიშის** გეოლოგიური ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს უნდა იყოს დეტალურად, შემდეგი თანმიმდევრობით: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა (საკვლევი არეალის გეოლოგიური რუკის თანხლებით); სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები; გეოლოგიური საფრთხეების შეფასება, შესაბამისი მასშტაბის ზონირების რუკის შემუშავებით.
10. **სგშ-ის ანგარიშში** შესწავლილი უნდა იყოს თოვლის ზვავების საფრთხეები და არსებობის შემთხვევაში წარმოდგენილ იქნას საფრთხეების რუკა;
11. **სგშ-ის ანგარიშში** ფონური კლიმატური მახასიათებლების აღწერისას მითითებული უნდა იყოს გამოყენებული ინფორმაციის წყაროები და მონაცემთა დაკვირვების პერიოდი;
12. **სგშ-ის ანგარიშის შედეგისას** უნდა მოხდეს კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული ასპექტების გათვალისწინება. კერძოდ, შესწავლილი უნდა იყოს კლიმატის ცვლილების რისკები. წარმოდგენილი უნდა იყოს საბაზისო მონაცემების/ინფორმაციის ანალიზი კლიმატის ცვლილების ასპექტებთან დაკავშირებით, აგრეთვე, კლიმატის ცვლილების სავარაუდო ზემოქმედების შეფასების მეთოდოლოგია და ინსტრუმენტები, მაგ. არსებული და სამომავლო სცენარები.
13. **სგშ-ის ანგარიშში** აღწერილი უნდა იყოს: გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა მშენებლობის პერიოდისათვის, შესაძლო ავარიული სიტუაციები, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, უნდა იყოს მოცემული ყველა შესაძლო დაბინძურების შემარბილებელი ღონისძიებები.
14. **სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** საშიში გეოლოგიური და ანთროპოგენური პროცესებისგან, როგორცაა მეწყერები, ნაპირების წარეცხვა, წყალმომარაგება/დატბორვა, ღვარცოფი, დაცვის მექანიზმების შესახებ ინფორმაცია;
15. **სგშ-ის ანგარიშში** ცალკე თავი უნდა დაეთმოს ალტერნატივების მიმოხილვას, მათ ანალიზსა და შეფასებას. დაგეგმილი საქმიანობების ალტერნატივების შერჩევისას, გათვალისწინებულ უნდა იყოს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების საკითხიც.
16. **სგშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** მონიტორინგთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, სადაც ასევე აისახება გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები;
17. **სგშ-ის ანგარიშს** უნდა დაერთოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების ადგილის და აღნიშნული დოკუმენტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებისათვის შერჩეული ტერიტორიების Shp ფაილები;
18. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა შეფასდეს საპროექტო არეალზე არსებული ზედაპირული და მიწისქვეშა, მათ შორის მინერალური წყლის რესურსების დებიტი და ხარისხი,

რომელიც საჭირო იქნება კურორტისთვის. ასევე უნდა განისაზღვროს ტურიზმის განვითარების შედეგად, პოტენციური სამომავლო მოთხოვნა მითითებულ რესურსებზე;

19. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს საქართველოს „წითელი ნუსხით“, საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცული სახეობების და ასევე ენდემური სახეობების გავრცელების არეალები, საბინადრო ადგილების ჩათვლით;
20. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს სათანადო კვლევებზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ბიომრავალფეროვნების, მასზე შესაძლო ზემოქმედების და შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ. ასევე, დოკუმენტში უნდა აისახოს ინფორმაცია ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობებისა და რაოდენობის მითითებით;
21. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს პოტენციური ტურისტული მარშრუტები და ბილიკები, ასევე განისაზღვროს ტურისტული აქტივობების ლიმიტები/პირობები.
22. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მონაცემები და გასატარებელი ღონისძიებები იმ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებთან დაკავშირებით, რომლის ათვისებაც საჭირო იქნება პროექტის ფარგლებში (ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის სიმძლავრე, მიწის ფართობების საკუთრების ფორმები).
23. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მონაცემები „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებულ ტექნიკურ რეგლამენტს დაქვემდებარებული ფართობების და ამ ფართობებთან დაკავშირებით გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ.
24. სგშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის კონცეფციაში მითითებული საბაგრო გზის დერეფნის და მისი ალტერნატივების თაობაზე, ასევე შიდასახელმწიფოებრივი გზის (ბათუმი-გოდერძის) აღმოსავლეთ მხარეს დაგეგმილი სასტუმროს კომპლექსის მშენებლობაზე დეტალურ ინფორმაციას, გარემოსა და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედებისა და პოტენციური საფრთხეების გათვალისწინებით, წარმოდგენილ უნდა იქნას შესაბამისი SHP ფაილები;
25. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების თაობაზე, შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
26. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ტერიტორიის განაშენიანების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტებით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით.
27. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს იმ ღონისძიებების ჩამონათვალი, რომელიც დაგეგმილია სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების შემთხვევაში შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და კომპენსირებისათვის;
28. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია ტურიზმის განვითარებისა და ტურისტული ნაკადის ზრდის გათვალისწინებით, გარემოზე ზემოქმედების შესახებ;

29. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების, მათ შორის, გზებისა და ხიდების (ასეთის შემთხვევაში) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერზე და გარემოს სხვა კომპონენტებზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ;
30. სგშ-ის ანგარიშში მიეთითოს გამოყენებული ლიტერატურის/წყაროს ნუსხა;

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისას გასათვალისწინებელია შემდეგი ინფორმაცია:

- გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლის პარაგრაფის (3.4.2) ტექსტში არ არის სწორად მითითებული გოდერძის ნამარხის ტყის ბუნების ძეგლის ფართობი, რომელიც შეადგენს 36 ჰექტარ ტერიტორიას.
- დაცული ტერიტორიების ქვეთავში (3.4) განხილული უნდა იქნას მხოლოდ საპროექტო არეალთან გადამკვეთი დაცული ტერიტორიები - კერძოდ გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლი, ხოლო ზურმუხტის ქსელის კანდიდატი საიტი „გოდერძი“ განხილული უნდა იქნას ცალკე თავში, რადგან იგი არ მიეკუთვნება „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილ დაცული ტერიტორიების კატეგორიას.
- სკოპინგის ანგარიშში არსებული ილუსტრაცია N7-ზე (საპროექტო ტერიტორიის მდებარეობა გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლის მიმართ) არ არის წარმოდგენილი გოდერძის ნამარხის ტყის ბუნების ძეგლის მდებარეობა და საზღვრები.
- ვინაიდან სტრატეგიული დოკუმენტით გათვალისწინებული ტერიტორია კვეთს გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლის დაცულ ტერიტორიას, სგშ-ის ანგარიშს შედგენისას და სტრატეგიული დოკუმენტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ და „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონები. ბუნების ძეგლის მიმდებარე ტერიტორიაზე ან უშუალოდ მოსაზღვრედ არ უნდა დაიგეგმოს ისეთი სამუშაოები, რაც გამოიწვევს ბუნების ძეგლზე რაიმე სახის ზემოქმედებას.
- სკოპინგის ანგარიშის საშიში გეოლოგიური პროცესების ქვეთავში (3.2.6) გამოყენებულია სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის მონაცემები (ტექსტური ნაწილი და რუკა - აჭარის რეგიონში სტიქიური გეოლოგიური პროცესების საშიშროების ზონაში არსებული დასახლებული პუნქტები) ყოველწლიური საინფორმაციო გეოლოგიური ბიულეტენიდან. მსგავსი ტიპის დეტალური კვლევისას, არ არის მიზანშეწონილი მხოლოდ აღნიშნული მონაცემების გამოყენება, რადგან იგი მოიცავს ზოგად ინფორმაციას აჭარის რეგიონის მასშტაბით. საჭიროა შეფასებული იქნას უშუალოდ საკვლევ არეალში და მის მიმდებარედ არსებული გეოლოგიური საფრთხეები.
- სგშ-ის ანგარიშის შედგენისას საჭიროა დადგინდეს, საპროექტო ტერიტორია ეკუთვნის თუ არა სსიპ აჭარის სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყეს

. სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან.

- საპროექტო ტერიტორია მოიცავს დანისპარაულის მინერალური წყლის საბადოს და პირველი სანიტარიული დაცვის მკაცრი რეჟიმის ზონას. „სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიას დაქვემდებარებული მიწისქვეშა წყლის ობიექტების სანიტარიული დაცვის ზონების განსაზღვრისა და დამტკიცების წესის თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 26 მარტის № 161 დადგენილების მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტი ადგენს პირველ - მკაცრი რეჟიმის ზონაში არსებულ აკრძალვებს. შესაბამისად, გადაწყვეტილების მიღების ეტაპზე უნდა მოხდეს აღნიშნული რეგულაციების გათვალისწინება.
- მუნიციპალიტეტმა უნდა უზრუნველყოს, მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება და ამ მიზნით მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების სისტემის გამართული ფუნქციონირება. აგრეთვე, მუნიციპალური ნარჩენების წყაროსთან სეპარირებული შეგროვების სისტემის ეტაპობრივი დანერგვა და გამართული ფუნქციონირება. სგშ-ს ანგარიშში აისახოს ნარჩენების მართვის სისტემასთან დაკავშირებული ინფორმაცია, ასევე სისტემის გაუმჯობესების მიზნით დაგეგმილი სამომავლო ღონისძიებები ნარჩენების მართვის კოდექსის, საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის №159 დადგენილების „ტექნიკური რეგლამენტის მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის“ და კოდექსიდან გამომდინარე მიღებული სხვა ნორმატიული აქტების მოთხოვნების შესაბამისად.
- სგშ-ის ანგარიშში განხილულ იქნას ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების რისკები და შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებები, მაგალითად ახალი (ტერიტორიისთვის უცხო) (ინტროდუცირებული) სახეობის მცენარეების დარგვისას ტერიტორიაზე არსებულ ფლორასა და ფაუნაზე პოტენციური უარყოფითი ზეგავლენის შეფასების საჭიროება, მცენარეებზე ზემოქმედების ერთ-ერთ შემარბილებელ ღონისძიებად მათი გადარგვა და შემდგომი მართვა, სათანადო კვალიფიკაციის მქონე ექსპერტის ჩართულობით და „წითელი ნუსხის“ სახეობების ჭრის შემთხვევაში, ქმედებების განხორციელება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია შემოთავაზებული კონცეფციის განხორციელებით გამოწვეული შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების მასშტაბის წინასწარი მონახაზი (ცხრილი 22), რომლის მიხედვით არქეოლოგიურ ძეგლებზე ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის, თუმცა არ არის განხილული უცნობი არქეოლოგიური ობიექტების სავარაუდო დაზიანების პრევენციის საკითხი. სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების დოკუმენტზე მუშაობის პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კვალიფიკაციის (ისტორიკოსი/არქეოლოგი) სპეციალისტი, რათა საბოლოო დოკუმენტში სათანადოდ იყოს წარმოდგენილი ინფორმაცია პროექტის განხორციელების არეალში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენის, შესწავლისა და შედეგების აღწერა/შეფასების შესახებ.

- სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელებისთვის დადგენილი დასახლებული პუნქტების სიმჭიდროვისა და შენობებისთვის დასაშვები სიმაღლის ზღვრები;

სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

ხულოს მუნიციპალიტეტის მერიის „კურორტ „გოდერძის“ მიმდებარე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის სგშ-ის ანგარიშში სავალდებულოა მომზადდეს სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის შესაბამისად.